The Lithuanian 3 Times Weekly
THE LIGHTS

Published under EUCOM Civil Affairs Division Autorization Number UNDP 206
Responsible Publisher: JUOZAS VITĖNAS
Responsible Printer: Haas & Cie., Augsburg
Circulation: 4000
Leid.-vyr. red. - J. VITĖNAS, Liter. ir kultūr. sk. red. - A. GRAŽIŪNAS, Inform. sk. red. - V. ROCEVIČIUS.
Redakcija ir administracija: (13b) Augsburg-Hochfeld, Baltic DP Camp.
Eins. sask. Bayerische Vereinsbank, Filiale Augsburg, Nr. 23073
Šio Nr. kaina 15 Pfg.

Žiburiai

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
IŠEINA ANTRADIENIAIS, KETVIRTADIENIAIS IR ŠEŠTADIENIAIS

78 (188) AUGSBURGAS, antradienis, 1948 m. gruodžio mėn. 7 d. IV METAI

ŠVEDŲ PATRANKOS DANŲ LAIVAMS

(Rašo mūsų korespondentas Skandinavijoje K. Rauklaukis)

Danijos vyriausybė išdirbo trejų metų planą karinei medžiagai užpirkti. Per tą laiką bus nupirkta 60 angliškų sprausminių lėktuvų 60 švediškų 40 mm priešlėktuvinių pabuklų, medžiagos minoms, kranų, transportinių sunkvežimių, sanitarijos automobilių, radijui medžiagos, radarams stočių ir daug kitos danų kariuomenei ir laivynui reikalingos medžiagos.

Ateinančiais metais bus nupirkta penki, sekančiais biudžetiniais metais 30 ir 1950 25 sprausminiai lėktuvai. Tos 60 švedų 40 mm patrankos bus nupirktos iš Boforso ir panaudotos danų torpediniams laivams. Apskaičiuojama, kad patrankos kainuos apie 15 milijonų danų kronų. Išlaidos karinei medžiagai pirkti apskaičiuojama sieks ligi 50 milijonų kronų.

Artimiausiomis dienomis vyksta į Anglią danų pirkimo komisija derėtis su anglų fabrikais dėl pirkimo naikintuvų, vandens minų ir kitos karinės medžiagos.

Danų aviacija kreipėsi į Švediją, prašydama paskolinti keletą sprausminių lėktuvų savo lakūnams apmokyti, bet švedai nelabai nori su tokia paskola sutikti; jie iš savo pusės pasisiūlė Danijai, kad tam tikras skaičius Danijos lakūnų gali tokį apmokymą išeiti Švedijoje. Šį pasiūlymą dadai priėmė ir jau nuo Naujų Metų atvyksta grupė danų lakūnų tam apmokymui.

Neatsilieka ir Norvegija. Ir ji stiprina savo karinį pasiruošimą. Iš 250 milijonų kronų gynimosi reikalams skirtų mokesčių, 100 milijonų jau buvo išimta kovo mėn. Dabar atskiru raštu prašoma dar 143,5 milijonų karinio ir civilinio pasiruošimo priemonėms.

Rašte pabrėžiama svarba pratęsti pakartojamuosius pratimus nuo 10 ligi 14 dienų. Toliau reikalaujama 1945 m. ėmimo vyrus — 19.000 vyrų — pašaukti 9 mėnesių apmokymui. Sprausminių lėktuvų bus nupirkta dviem divizijom.

Konservatyvi JAV užsienio politika

KĄ REIŠKIA JAV DALYVAVIMAS BRIUSELIO PAKTE? NĖRA TVIRTO NUSISTATYMO DĖL KINIJOS RĖMIMO. PRINCIPAI „GANA KOMUNIZMO" IR „EUROPOS ATSTATYMO PAGREITINIMAS" BUS VYKDOMI

Vašingtonas. Paskutinėmis savaitėmis JAV užsienio politikai vadovaujančiuose asmenyse pastebimas linkimas į konservatyvizmą. Galvojama, jog pradeda pasireikšti demokratų reakcija po laimėtų rinkimų. Apie tam tikrą stabilizaciją JAV užsienio politikoje daromos išvados iš šių reiškinių:

1. Aukšti Amerikos užsienio politikos atstovai vis dažniau akcentuoja, jog JAV dalyvavimą Briuselio gynybos plane nereikia suprasti kaip sąjungą su Briuselio plano valstybėmis pilna to žodžio prasme. Tačiau Amerika, žinoma, jausis įsipareigojusi remti Vakarų Europą prieš bet kokį užpuolimą.

2. Nutarimas sumažinti karinę prievolę turinčių atlikti asmenų skaičių suponuoja mintį, jog bus dedama pastangų kongrese karinį biudžetą jeigu nesumažinti, tai priimti ne didesnį kaip 15 milijardų dolerių.

3. Senatorius Tomas Connelly, būsimasis senato užsienio politikos komisijos pirmininkas, gavo užtikrinimų iš užs. reik. min. pavaduotojo Lovett, jog planuojamasis Atlanto paktas nesuspenduos kongreso teisės apsispręsti, ar laikytini užsieniuos JAV kariniai daliniai.

4. Net pačiuos aukščiausiuos sluoksniuos nėra nusistovėjusios nuomonės apie JAV ūkinį vaidmenį dabartinėje Kinijos krizėje. Atvirkščiai, vyriausybės sluoksniuose jaučiamas susilaikymas nuo suteikimo nacionalinės Kinijos vyriausybei papildomos paramos.

5. Dalis amerikiečių laikraščių vis daugiau pradeda rašyti apie Ruhro krašto atskyrimą nuo Vokietijos ir rėmimą Prancūzijos tuo klausimu vedamos politikos. Tai yra aiškiai priešinga vedamai JAV vyriausybės politikai. Tačiau nereikia galvoti, kad ši savotišką stabilizacijos politika ir griežtas JAV laikymasis užsienio įsipareigojimų atžvilgiu reiškia svyravimą. Iš to kaip tik galima daryti išvadą, jog JAV savo sprendimus politinėj ir ūkinėj srity nori pirma giliai apgalvoti. Kaip valdiniai sluogsniai pareiškia, toks „stabilizacijos periodas" būtų atėjęs ir respublikonams laimėjus prezidento rinkimus.

Šitokia JAV politikos kryptis neturi būti suprasta ir kaip nuomonių skirtumas užsienio politikoje tarp vadovaujančių demokratų ir respublikonų politikų. **Užsienio politikoj visa Amerika yra vieninga ir jokių pagrindinių pasikeitimų jos vedamoje užsienio politikos linijoje nepramatoma.**

Priešingai, senatoriui Connelly ir atstovui Bloom paėmus vadovauti kongrese užsienio politikai, sutvirtėjo nuomonė, jog principų **„gana komunizmo"** ir **„pagreitinimas Europos atstatymo"** bus griežtai laikomasi. Įsidėmėtinas taip pat ir Connelly pasisakymas vienoje spaudos konferencijoje, kur jis pareiškė tvirtai tikįs, jog kongreso finansų užsienio reikalų komisija Europos prašymą teikti paskolą vėl pagal nuomos — paskolos sutartį mielai patenkins. Jis pridūrė, jog konkretūs pasiūlymai šiuo reikalu kongresui bus patiekti ateinančių metų sausio mėn., ir jis tikįs, jog vasario mėn. šis reikalas jau bus galima pradėti vykdyti.

Tačiau, nors pagrindinė JAV užsienių politikos linija nebus pakeista, vis dėlto šis „stabilizacijos periodas" yra vertas didesnio dėmesio.

NAUJAS GINKLAS PRIEŠ VAIRUOJAMAS RAKETAS

Vašingtonas. JAV karo laivynas pasigamino naują didžiausią pasauly 24 colių pabūklą, kuris nepaprastu greičiu apšaudys bombonešius ir vairuojamas raketas. Šio ginklo bandymas davė gerų rezultatų. Kaip jūrų štabo kalbėtojas pareiškė, tai yra pirmas patrankos pobūdžio ginklas, kuris bus panaudotas prieš vairuojamas raketas.

Sovietai keičia savo strategija

Münchenas. Sovietų generalinio štabo viršininko maršalo Vasilevskio pakeitimas gen. Štemenko sukėlė pasauly įvairių spėliojimų. Viena tik tėra aišku — Stalinas nemėgsta, kai vienas kuris asmuo pasidaro perdaug populiarus ar jame susitelkia per daug galios. Todėl suprantamas taip pat ir maršalo Žukovo pakeitimas maršalu Timošenko. Tačiau ne vien tai yra pagrindinis Žukovo ir Vasilevskio atstatydinime motyvas. **Timošenkai ir Štemenkai (kuris yra Timošenkos patikėtinis) suteikimas vadovaujančių vietų reiškia Sovietų strategijos kitimą.**

Žukovas buvo šalininkas defensyvinio karo, įsiviliojimo priešo į Rusijos gilumą ir tuomet jo sunaikinimo, (Napoleono ir Hitlerio pralaimėjimai), Timošenko gi yra šalininkas ofenzyvios strategijos ir patikėtinio pakėlimas generalinio štabo viršininku turi reikšti sovietų strategijos keitimą.

Politbiuras taip pat pritaria sovietų kariuomenės reorganizavimui. Kaip užsienio korespondentai praneša, pirmiausiai numatyta sustiprinti karo aviaciją ir motorizuotus dalinius. Numatyta tankų divizijų skaičių pakelti iki 32, artilerijos divizijų iki 40, o taip pat kiek galint motorizuoti ir pėstininkų dalinius.

Prieš kiek laiko įvykusioje satelitų ir Sovietų Sąjungos vadovaujančių asmenų konferencijoje, spėjama, dalyvavo taip pat ir maršalai Vorošilovas, Malenkovas ir Bulganinas. Kaip iš patikimų šaltinių pranešama, ten buvo tartasi satelitinių valstybių karinių pajėgų bendro štabo organizavimo klausimu.

Iškile sunkumai sudarant Atlanto Pakta

Paryžius. Amerikiečių nuomonė, kad visos Vakarų Europos valstybės prisidės prie Atlanto pakto, kol kas dar nepasitvirtina. Pagal dabartinę pasitarimų eigą atrodo, kad tik greičiausiai penkios Vakarų Sąjungos valstybės (Didž. Britanija, Prancūzija, Olandija ir Luksenburgas) yra pasirengusios Atlanto pakte dalyvauti. JAV diplomatiniuose sluoksniuose ypatingai daug dėmesio kreipiama, kad šis paktas būtų išplėstas ir į šiaurinį Atlantą ir sudarytų uždarą frontą nuo Ledjūrio iki Gibraltaro.

Principinį Norvegijos ir Danijos nutarimą prisidėti prie Atlanto pakto trukdo izoliacinė Švedijos laikysena. Airija stato sąlygą, kad šiaurinė Airija būtų prijungta prie nepriklausomos Airių valstybės. Portugalija, kuri principe yra pasiruošusi dalyvauti Atlanto pakte, pageidauja, kad nebūtų aplenkta ir Ispanija. Italija nurodo į sunkumus, kurie iškyla dėl apingklavimo varžymų, nustatytų taikos sutartyje.

Esama nemažų nuomonių skirtumo ir dėl pakto galiojimo laiko. Vakarų Europos valstybės pasisako už 50 metų laikotarpį, o JAV už 10 m.

Ketvirtadienį dėl Nekalto Prasidėjimo šventės **„Žiburiai" neišeis.** ADMINISTRACIJA

PASKUTINĖS NAUJIENOS

Berlynas. Sekmadienį įvykę Berlyno Vakariniuose sektoriuose rinkimai praėjo ramiai. Suimta 17 asmenų, bandžiusių ardyti tvarką. Balsavo 86,4 % gyventojų. Pagal negalutinius balsų suskaičiavimo davinius SPD gavo 64,8 % CDU — 19,3 %, LDP — 15,9 %. Sovietų Tass tvirtina, kad rinkimų daviniai yra suklastoti.

Berlynas. Nuo Berlyno aprūpinimo oro keliu iš viso nukrito 16 amerikiečių ir 7 britų lėktuvai, kurių įgulos žuvo.

Canberra. Australijos min. pirm. Chiefly pasisakė už emigracijos į Australiją sustiprinimą, nes tai esanti Australijos gyvenimo būtinybė.

Paryžius. JAV, D.Britanija ir Prancūzija apkaltino Sov. Rusiją už Berlyno suskaldymą. Tam tikslui jos įteikė Saugumo Tarybai ątitinkamą pareiškimą.

Helsinkis. Suomių policija Helsinky suėmė du sovietų piliečius. Suėmimo priežastys neskelbiamos.

PROPAGANDOS PRIEŠ „TAIKOS NUSIKALTĖLIUS"

Šveicarų „Die Tat' rašo:

„Jau veik ketveri metai praėjo nuo karo pabaigos. Buvo teisiami **karo nusikaltėliai;** jie buvo pasmerkti, pakarti arba paleisti be teisinio pagrindo, pagal kombinacijas ir nuotaiką. Buvo teisingų ir neteisingų sprendimų, teisiantieji jautėsi kaip taikos nešėjai, bet ypačiai kaip nugalėtojai. Per tą laiką agresoriai gavo šiek tiek paatgailoti, o pasaulis turėjo progos prisižiūrėti pergalėtojų prajovų. Tie gi, susikibę už plaukų, grobia, plėšia, laužo senąją tarptautinę teisę ir tariasi galėsią neteisėtai sukurti naują; karo belaisvius ir deportuotuosius jie pasilaiko kaip vergus, laiko koncentracijos stovyklas, kuriose skursta ir nyksta net vaikai... **Laikas, kad prieš taikos nusikaltėlius būtų vedama tokios pat apimties propagandos kampanija, kaip prieš anuos karo nusikaltėlius!"**

Sovietai remia SED magistrata

SOVIETŲ KOMENDANTAS PRIPAŽĮSTA RYTŲ MAGISTRATĄ. REVOLIUCINIAI AKCIJOS KOMITETAI. VALYMAS.

Berlynas. Berlyno „Tagesspiegel" rašo, jog neseniai įsteigtas vokiečių komunistų revoliucinis komitetas, pirmininkaujant SMV politiniam patarėjui Semjenovui ir dalyvaujant sovietų štabo viršininkui gen. leit. Lukočenko, buvo susirinkęs pirmo posėdžio Karlshorste. Susirinkime esą buvo pranešta, jog galimas daiktas, kad dar šių metų gale sovietų okupaciniai daliniai pasitrauks iš Berlyno ir todėl iki to laiko visa valdžia turi pereiti karinei policijai „demokratų" blokui ir Vokiečių ūkio komisijai. Toliau posėdy buvo priimtas pirmasis įstatymas, liečiąs „demokratinį valymą", kuriuo bus uždraustos Vakarų sektoriuose veikiančios partijos, likviduoti vadovaujanti demokratiniai politikai, sulikviduota Vakarų spauda ir pravesta plati sekvestracija.

Tuo tarpu „operetinis" Berlyno magistratas pradeda savo darbą. Sovietinis Berlyno vyr. burmistras Ebert vizitavo karinį sovietų gubernatorių Sokolovskį ir prašė naujajam magistratui paramos. Maršalas Sokolovskis SMA ir savo vardu pažadėjo naujajam magistratui visokeriopą paramą.

Ta parama pirmiausiai pasireiškė naujojo magistrato pripažinimu. Savo rašte „nepaprasto miesto atstovų susirinkimo" pirmininkui Geškei (SED) sovietų sektoriaus komendantas Jelisarovas pareiškė pripažįstas tą magistratą kaip „vienintelį teisėtą savivaldybės organą ir pažadėjo jam paramą. Tačiau pastebėjo, jog jis yra laikinas ir Sovietų komendantūra randa „demokratiškus" rinkimus Berlynui esant reikalingus.

Lenku naujosios politikos pagrindai (5)

Lenkija neprivalo kitiems primesti savo pirmenybe

V. RIMVYDAS

Jungtinės Amerikos Valstybės dviem požiūriais gali susidomėti Rytų — Vidurio Europos plotais kaip savarankišku veiksniu būsimoje Europoje — tai politinis ir ūkinis požiūris. Politiniu atžvilgiu šioji Europos dalis turėtų būti absoliučiai vieninga, visus ginčus ir nesutarimus išspręsdama savo tarpe ir neieškodama JAV tarpininkavimo. Tai aišku, nėra lengvas uždavinys, nes juk nuo amžių čia būta karų ir įvairių nesusipratimų. Be to, reikia pastebėti, kad šioje Europos dalyje politiniai sunkumai nesiejami tik su sienų ginčais. Net atrodo, kad tos rūšies ginčai sudaro gal mažiausią kliūtį. Esą, sunku patikėti, kad lenkų — ukrainiečių bendradarbiavimo klausimas turėtų nueiti miekais dėl Lvovo. Tą patį galima pasakyti ir dėl kitų, iš paviršiaus žiūrint, opių sienų problemų.

Esminė šios kontinento dalies politinė problema — tai savarankiškumas santykyje su likusiąja Europa, ypač gi su Rusija ir Vokietija. Negalima juk paneigti fakto, kad Rytų — Vidurio Europai buvus ir esant priklausomai nuo įvairiausių pajėgų, tai ir buvo didžiausia kliūtimi jos vieningumui ir drauge tai įgalino čia palaikyti nuolatinio bruzdėjimo procesą. Ir ne tik Balkanuose, šiame „katile", jau nuo seno veikia įvairiausios tarptautinės intrygos, bet tas pats vyksta ir visoje Rytų — Vidurio Europoje, kur **nuolat susikerta viso pasulio, ypač gi vokiečių ir rusų imperializmų intrygos.** Juk net ir prancūzai veržėsi į šias sritis (vad. Mažosios Sąjungos vaidmuo). Noras išsilaisvinti iš šių įtakų ir sugestijų nereiškia norų izoliuotis, bet tik pastangas pradėti šios Europos dalies savarankiškumo procesą ir sudaryti sąlygas, kad Europos kontinente susidarytų atskiras veiksnys, galįs **lygiomis teisėmos bendradarbiauti su kitomis pasaulio bendruomenės pajėgomis.**

Rytų — Vidurio Europoje, esą, mes turime bendrus interesus, jungiančius mus į organinį politinį vienetą, šiaurėje turintį artimus ryšius su skandinavų kraštais, kaip su Tarpjūrio baltiškuoju užnugariu. Vakaruose šį vienetą sieja interesai su D. Britanija ir JAV kontinentu, gi pietuose su Turkija, kuri ne tik prailgina Tarpjūrio teritoriją, bet ir papildo jo vaidmenį kaip savarankiškas Kaukazo ir Juod. jūros problemos vienetas. Betarpiškai vakaruose Tarpjūris artimai bendradarbiauja su Dunojaus valstybe — Austrija, turinčia aiškius ryšius su žymia Tarpjūrio dalimi.

Ūkiniu požiūriu šie sujungti plotai sudaro pilnutinį vienetą, galintį suvaidinti **savarankišką ir reikšmingą vaidmenį ne tik bendrame Europos, bet ir pasaulio ūkyje.** JAV ir kitiems kraštams, kurie domisi politiškai — ūkine stabilizacija Europoje, Rytų — Vidurio Europos padėtis turėtų žymiai prisidėti prie jų konstruktyvinių planų, žinoma, su sąlyga, jei čia santykiai bus pakankamai aiškiai aptvarkyti.

Pasirengimus šioje srity nereikia mechaniškai sieti su Vak. Europos sujungimo raida, nors neabejotinai Tarpjūrio federacija ateity turėtų sudaryti organinę europinės bendruomenės dalį, gi šios Vak. Europos federacijos įvykdymas žymiai prisidės prie Tarpjūrio teritorijos stabilizavimo. Šiaip gi Rytų — Vidurio Europos problema lieka atskira problema. Ją sprendžiant, reikia veikti skubiai. Atidėti sprendimą ar ji sąlygoti su Vak. Europos federacija būtų lygu atsisakymui siekti savarankumo šiai Europos daliai.

Lenkų politikos uždaviniai šioje srityje esą ypatingai svarbūs ir ne tik todėl, kad tarp 16 Tarpjūrio tautų lenkai su ukrainiečiais yra didžiausios tautos. Šalia didesnių teisių, lenkams atsirandą ir didesnės pareigos, atliekant šiuo metu Tarpjūrio federacijos kūrimo darbus. Lenkija — kaip pabrėžia publicistas K. Hrabyk — šiame tautų vienijimo procese turi atlikti vaidmenį ne tik savo padėtį suprantančio partnerio, bet ir partnerio, **neprimetančio kitiems savo pirmenybės,** kas būtų priešinga būsimosios s—gos dvasiai.

Lenkija, esanti vokiečių ir rusų susikirtimo kelyje sudaro vieną jautriausių Rytų — Vidurio Europos vietų ir todėl josios likimas, lygiai kaip ir jos vedamos politikos kryptis, turi lemiamos reikšmės visai tai Europos daliai. Paskutinysis karas čia buvo geriausias įrodymas. Dėl to ir pabrėžiama, kad Lenkijos pajėgumas būsimoje Tarpjūrio federacijoje galėsiąs būti **sėkmingiausias jungtinių valstybių laisvės ir jėgos garantas.** Esą, galima tikėtis, kad šioji istorinė faktais paremta tiesa ir ateity sudarysianti pagrindą, kurio remsis solidariai statydamos savo ateitį 16 Tarpjūrio tautų. Ir tai Lenkiją įpareigos laikytis toli siekiančio ir didelės atsakomybės jausmo. Šie du bruožai nuolat sietini su lenkų užsienių politika.

Londonas. Neseniai priėmė katalikų tikėjimą Sir Henry Slesser, anglikonų bažnyčių unijos vicepirmininkas, buvęs vienas iš įžymiųjų Anglijos protestantų Bažnyčios atstovų. Sir Henry Slesser yra taip pat Britų Darbininkų Sąjūdžio vadas, atsidėjęs ypač socialiniams ir ekonominiams klausimas. Kaip darbo partijos narys ir Trade Unions vadovas, priklauso ir Žemiesiems rūmams.

VEIKLUS KULTŪROS FONDO SKYRIUS

Tübingenas. Kultūros Fondo skyrius Tübingene pradėjo aktyvią veiklą. Jis jau surengė viešas V.T. pirm. V. Sidzikausko (JT pilnaties posėdžiai Paryžiuje ir Lietuvos laisvinimo byla) ir prof. Z. Ivinskio (Lietuvių kultūros istorijos problemos) paskaitas. Netrukus numatyta prof. kun. St. Ylos paskaita, o taip pat ir menoliteratūros vakaras. Paskaitos vietos lietuvių gausiai lankomos.

L. K. Fondo Tübingeno skyriaus valdybą sudaro pirm.-muz. Al. Kučiūnas, vicepirm. ir sekr. adv. V. Alseika ir ižd. inž. arch. Sk. Šiapelis.

Roma. Sovietų bloko valstybių laikysena Bažnyčios atžvilgiu matyti ir iš to, kad, kaip agentūra KIPA praneša, nuo lapkričio 15 d vienas komunistų radijo siųstuvas yra specialiai skiriamas trukdyti Vatikano radijo transliacijoms. Tai yra Budapešto II radijo stotis, kurią tiesiog tvarko Kominformas. Ankščiau tą patį uždavinį turėjo Belgrado radijas, bet, kai prasidėjo skilimas tarp Tito ir Kominformo, tas radijo siųstuvas nustojo Vatikano radijui trukdyti.

Du nauji monsinjorai lietuviai

Vatikano radijas praneša, kad lapkričio 13 d. už nuopelnus Bažnyčiai pakeltas į Jo Šventenybės Prelatus (Praelatus domesticus Suae Sanctitatis) kun. Mykolas Krupavičius, o titulu „Cubicularius intimus Suae Sanctitatis" — kun. Ignas Starkus.

AMERIKIEČIŲ KARININKAI SOVIETŲ KONCENTRACIJOS STOVYKLOJE

Berlynietis Erich Madler pasprukęs iš sovietų koncentracijos stovyklos pareiškė, jog per trejus metus Sachsenhauseno koncentracijos stovykloje iš bado ir dėl ligų mirė 26.000 kalinių. Sachsenhauseno koncentracijos stovykla yra viena iš daugelio, dabar įsteigtų Sovietų zonoj buvusiose nacių laikų stovyklose. Jose daugiausia yra laikomi pasmerkti mirti kaliniai.

Erich Madler pasakoja, jog tarp tūkstančių kalinių perėjusių tą stovyklą, 21 mėn. laikotarpy, jis matė 7 amerikiečių ir 14 britų karininkų, daugiausia su savo kariuomenės uniformomis. Madlerio matytas pirmas amerikietis šioje stovykloje buvo vyr. leitenantas, kuris buvo suimtas Leipzige, atrodo, už tai, kad, jų manymu, perdaug žino. Kilimo jis buvo iš Filadelfijos, kur jo tėvas turėjo kepyklą.

Kitas amerikietis į stovyklą pateko 1948 m. balandžio mėn. Jis buvo civilis, suimtas vienoje Baltijos jūros saloje. Tiek pirmasis, tiek ir šis po kurio laiko buvo deportuoti į Rusijos gilumą. Per 21 mėn. per stovyklą perėjo taip pat 14 anglų karininkų bei kareivių, tačiau jie kaip ir amerikiečiai artimiausiais transportais būdavo išvežami į Rusiją. Stovykla yra labai saugoma. 300 rusų karių, įskaitant ir slaptąją sovietų policiją, yra atsakingi už 8000 kalinių. Sargybiniai yra apsiginklavę automatiniais ginklais ir budi aukštuose aplink visą stovyklą kas 80 jardų pastatytuose bokštuose. Kad kaliniai nepabėgtų stovyklą saugoja taip pat ir dresiruoti policijos šunes. Nakties metu visa stovykla yra nušviečiama prožektoriais.

Per stovyklą yra perėję arba joje yra dar įvairių tautybių kalinių: lenkų, graikų, čekoslovakų, vokiečių, prancūzų italų, britų, amerikiečių ir kt. Visų kalinių, vis tiek keleriems metams jie būtų nuteisti, likimas vienodas. Daugiau kaip dviejus metus neišgyvena nė stipriausias vyras. Dažniausiai miršta po 12, rečiau po 18 mėn. Vieno sovietų kapitono pareiškimu, „čia žmonės neatgabenami dirbti, bet mirti".

Dienos programa stovykloje yra labai paprasta: 6 val. visa stovykla keliasi pirmam patikrinimui. 7 val. pusryčiai, kurie susideda iš mažiuko dubenėlio skystos, be skonio sriubos ir vienos riekės drėgnos, juodos duonos. 7,45 val. antrasis patikrinimas stovyklos rajone. Nuo 7,45 iki 15 val. kaliniai yra paliekami savo likimui ir jie, susigrūdę savo lūšnelėse, visokiomis priemonėmis stengiasi apsiginti nuo šalčio ir bado.

15 val. pietūs — pusantro dubenėlio skystos kopūstų sriubos. 18.30 val. vakarienė, tokia pat kaip pusryčiai. 22 val. nakties poilsis. Iš tikrųjų popieriuje kaliniams davinys yra numatytas geresnis, tačiau paskirtas cukrus ir marmeladas visuomet būna nusukamas, ir kaliniai labai retai yra jo gavę.

Žinoma, toks gyvenimas yra nepakeliamas. Dauguma bando bėgti. Tačiau tai yra labai sunku. Prieš Madlerio ir keturių jo draugų pabėgimą per visą laiką tebuvo pabėgę tik šeši vyrai. Kiti, kurie bandė išsikasti tunelį ar kaip kitaip išsprukti, buvo sugauti ir arba gyvi palikti išsikastuose tuneliuose mirti arba sargybinių nužudyti. Madleris su savo kitais draugais per šešias savaites didžiausiu atsrgumų išsikasė 65 pėdų ilgio tunelį, kuriuo iš ten pabėgo. Tačiau, jo manymu, daugiau iš tos stovyklos niekas nepabėgs.

PADĖKA

Mūsų pirmajam atstovui Anglijoje p. Justui Punkriui, kuris, padaugėjus jo tiesioginiam darbui, nuo ateinančių metų sausio 1 d. yra priverstas pasitraukti iš „Žiburių" atstovo Anglijoje pareigų, nuoširdžiai dėkojame už pavyzdingą ir sąžiningą „Žiburių" atstovo pareigų atlikimą.

REDAKCIJA IR ADMINISTRACIJA

Jurgis Jankus

PUŠIS

22.

Žinojau, kur ji yra, ir visą kelią galvojau, ar gefreiteris tebesilanko pas Mortą. Per tą savaitę sužinojau, kad Majoriukas guli lovoje ir spiaudo kraujais, kad žada važiuoti pas gydytoją, o paskum duoti Palį į teismą, bet niekas nenorėjo eiti į liudininkus. Ieva aplakstė visus, kurie tik ten buvo ir nebuvo dideli Palio draugai, bet nė vienas nesutiko.

— Nematėm, — sakė.

— Bet buvote, Lošėte.

— Bute buvome, bet nematėm. Ne, mes nieko nežinome.

Tai žinojo ir Palys ir buvo daug smagesnis, kad nebe toks vienas paliktas, kaip pirma. Net vokiečiui nugaros nebeatsukinėjo.

— Kai tokias kalbas išgirsti, ir gyventi smagiau darosi, — sakė ir šypsojosi, galvą ant vieno petiesi pakreipęs ir kairę akį truputėlį primerkęs, bet apie gefreiterį niekas nepasakė ne vieno žodžio. Gal jis visiškai pas ją nebevaikščiojo, bet nueiti ir pažiūrėti negalėjau. Man pasakė: „Eik namo!" ir tas buvo taip, lyg būtų šlapia mazgote per veidą davę.

Sykį, grįžę iš darbo, radome Ievą. Iš karto supratau, ko ji atėjo, ir pasidarė nesmagu. Motina ir senoji Starkienė visada labai gerai sutardavo. Kai buvom maži, ir tėvams reikėdavo kur ilgesniam laikui išvažiuoti, Starkienė visada ateidavo mūsų pasaugoti ir daugybę pasakų prisekdavo, o kai mūsų skersdavo kiaulę arba artėdavo šventės, mes bėgdavom pas ją su skerstuvių arba paviržio ryšeliu. Su Ieva draugai niekada nebuvom pas darę, bet ji atsiminė motinų draugystę ir, nors žinojo, kad mudu su Paliu geri draugai, atėjo pamėginti.

Berengdama valgyti, motina nežymiai pamojo man galva ir išėjo į priemenę. Išėjau ir aš. Radau ją sekyčioje.

— Ar buvai aną šeštadienį pas Majoriuką? — tuoj paklausė.

— Buvau.

— Matei, kaip Palys Majoriuką primušė?

— Kad jis visiškai jo neprimušė. Tik laukan išmetė.

— Bet matei?

— Mačiau.

— O ko Ieva atėjo ar nujauti?

— Labai gerai nujaučiu.

— Gal užkąsk čia pat ką ir išeik.

— Ne, mama, aš niekur neisiu.

— Tai eisi liudyti?

— Ne.

— Bet jos neatsikratysi.

— Majoriukas gi savo draugus turi.

— Visi pasitraukė.

— Nė lošti nebeateina?

— Sako, kad nebesirodo.

— Aš klubo atidaryti jam irgi neisiu. Einu valgyti.

Palikau motiną sekyčioj ir išėjau. Tėvas su broliu sėdėjo už stalo ir buvo pradėję valgyti. Atsisėdau ir aš.

Ji buvo buvusi kitam kaime, ir tėvas klausinėjo, kaip tenai žmonės gyvena. Ar ir juos varą miško kirsti? Ne?

— O mes greitai paliksime ir be duonos, jeigu per vasarą reikės taip eiti, kaip per žiemą. Dabar malkų jau naktimis reikia važiuoti.

Mudu su broliu valgėme nepakeldami galvų ir klausėme retos, pro kąsnį kalbamos, tėvos kalbos. Ieva sėdėjo ant suolo ir vyniojo apie pirštus veltinės skaros kutus.

Ji norėjo ką sakyti, bet tėvas vis kalbėjo ir kalbėjo, ir tik nutaikiusi ilgesnę pertrauką pasakė.

— Aš Jonai, pas tave atėjau. Dėl to šeštadienio.

— Dėl kokio? — pakėliau akis.

— Dar klausi. Gi buvai ir kortom lošei.

— Buvau, — atsakiau. — Tai kas?

— Vyras negali paeiti ir kraujais spiaudo. Reikia važiuoti pas gydytoją. Kas užmokės už gydymą ir keliones. Savo gyvulių neturime.

— Juk Majoriukas pinigų prisirinko, — įsiterpė brolis, bet Ieva jo lyg neišgirdo.

— Daug kas susipyksta, bet kam taip mušti užmuštinai. Mes duosime Palį į teismą. Šalia sėdėjai, viską aiškiai matei.

— Kad tuo tarpu užsimerkiau, — nepagalvojęs pasakiau, ir Ieva kaip įgelta pašoko.

— Nesijuok iš kito nelaimės! Neseniai pats gulėjai ir nežinai, ar rytoj negulėsi vėl.

— Aš nesijuokiu, — ramiai atsakiau. — Tik norėjau pasakyti, kad į liudininkus neisiu.

— Nors ir matei, kaip žmogų užmušė.

— Kaip užmušė nemačiau. Mačiau tik, kaip paėmė ir išmetė lauk. Ir visi pasakys, kad tą reikėjo padaryti. Tegu užtat suvaldo liežuvį.

— Gal jis neteisybę pasakė.

• Lietuvos Laisvės Kovų Dalyvių Sąjungos žodis

Tėvynėje kovojantiems lietuviams

Mieli broliai sesės lietuviai! Jūsų krauju rašytą laišką pasaulio laisvi būti. Kovoją dėl idėjos ir sunki kova mums žinomi.

Lietuvos laisvės kovų dalyviai, vargstą tremtyje, toli nuo mielosios tėvynės, 1948 m. lapkričio 23 d. savo suvažiavime lenkia galvas prieš Jus, kurie žūtbūt kovojate už Lietuvos laisvę, ir pasižada niekuomet nepamiršti savo tėvynės, visas savo jėgas skirti jos laisvės kovai ir kai tik bus galima, grįžti į ją laisvą.

Žiauraus likimo išblokšti iš savo tėvynės, mes betgi nesitraukiame iš kovos dėl Lietuvos laisvės. Mes visomis jėgomis ir mums įmanomomis priemonėmis kovojame ir kovosime už Lietuvos laisvę tol, kol Lietuva bus laisva ir atkurs savo nepriklausomą valstybę.

Mūsų priešai jus niekina, mes Jumis didžiuojamės. Jūs, mums karžygiai. Nežinomojo Kareivio Kapo įrašas: „Redde quod debes" — „Atiduok, ką privalai" liks visuomet gyvas mūsų širdyse. Mes pasižadame Jums, kad visur ir visuomet, kur likimas mus nublokštų, visas savo jėgas skirsime kenčiančios Tėvynės ir Jūsų, broliai sesės, išlaisvinimui.

I visus lietuvius

Nėra jėgos, galinčios visiškai pavergti tuos, kurie yra pasiryžę lailvi būti. Kovoją dėl idėjos ir įsitikinę jos teisingumu visada laimi.

Šiandien Lietuva pavergta, bet nenugalėta. Laisvė, teisė ir žmoniškumas išniekinti. Dėl jų vėl mes kovojame.

Tikėdami, kad teisingumas ir laisvė pagaliau laimės ir jie mums atneš laisvę, mes jungiamės į šventos kovos dėl laisvės žygį. Mūsų kova dėl savo tautos laisvės padės greičiau Lietuvai prisikelti laisvam gyvenimui. Kova dėl laisvės mes įprasminame savo tremtį ir sprendžiame mums likimo skirtą uždavinį. Savo krašto ateitį, laisve vainikuotą, turime lemti mes patys.

Per aukas ir pasišventimą laisvę laimėjom ir tik tuo būdu vėl ją atgausim. Mūsų laimėjimas tikras, jei juo tikėsime, dirbsime ir aukosimės.

Lietuvos laisvės kovų dalyviai, susibūrę į vieną sąjungą, primena savo tautiečiams, kad Lietuvos laisvę tegalime atgauti vieninga kova ir pasišventimu.

Visi lietuviai, kur jie begyventų, turi vaduotis šūkiu: „Tau, Kenčiančioji Lietuva, skiriu visas savo jėgas".

Lietuvos Laisvės Kovų Dalyvių Sąjunga

Raudonųjų Europos vadų galerija

Stalinas pasaulinės revoliucijos siekia visokiausiais būdais. Tam tikslui visos priemonės yra geros, jei tik jos duoda naudos. Vienur Sovietų Sąjunga jėga uždeda savo leteną, kitur varo milžinišką melo propagandą, griaunančią laisvųjų valstybių vidaus pagrindus, dar kitur gražiais šūkiais organizuoja politinius streikus. Penktoji kolona Stalinui yra tas įrankis, kuris daugiausia jam atneša naudos. Penktųjų kolonų vadus skiria ir atleidžia pats Stalinas. Po nepasisekimo su Tito, sakoma, Stalinas peržiūrėjęs visų kraštų penktųjų kolonų vadus. Be Tito liko nušalintas žymiausias Lenkijos komunistas Gomulka ir daug antraeilių vadų. Kitais savo patikėtiniais Vakarų Europoj ir satelitiniuose kraštuose Stalinas likęs patenkintas ir juos palikęs savo postuose. Jie visi seni komunistai, Maskvos auklėtiniai. Satelitiniuose kraštuose penktųjų kolonų vadai iškilo į prezidentus, ministerius pirmininkus, gi Vakarų Europoj penktųjų kolonų vadai ir toliau slapta varo griaunamąjį darbą, didina skurdą, nelaimes, oficialiai save vadindami komunistų partijos sekretoriais. Priskaičiuojama, kad dabar Stalinas satelitiniuose kraštuose ir Vakarų Europoj turi devynetą pagrindinių vadų, kuriem patikimi patys slapčiausi nurodymai.

JO KERŠTO ŽODŽIAI IŠSIPILDĖ

Jis yra 52 metų amžiaus, palyginti ramaus ir lėto būdo, nieku neimponuojantis ir niekuo viešai nepasižymėjęs, bet visada ištikimas bolševikas ir besąlyginis Kremliaus norų vykdytojas. Taip apibudinamas dabartinis Čekoslovakijos raudonasis prezidentas Klemensas Gottwaldas. Bolševiku jis pasidarė 1921 metais. Kitados vienoje kalboje Čekoslovakijos parlamente jis išdėstė Čekoslovakijos komunistų programą, pasakydamas: „Mes čia esame tam, kad jums nusuktume sprandus". Anais laikais demokratiniai Čekoslovakijos vadai Thomas Masarykas ir E. Benešas į tai dėmesio nekreipė ir Gottwaldo nepersekiojo. Dabar čekoslovakai mato, kad anie Gottwaldo keršto žodžiai neliko tuši. Jis atėjo į valdžią, atsisėdo į prezidento kėdę ir jau daugeliui čekoslovakų „nusuko sprandą".

Čekoslovakiją vokiečiams okupavus, Gottwaldas pabėgo į Maskvą ir ten praleido visą karą. Vokietijai žlugus, Maskva skubiai Gottwaldą atsiuntė į Pragą, kad jis griautų atgimstančios demokratinės Čekoslovakijos pagrindus ir ruoštų dirvą komunistinei revoliucijai. Maskvos noras įgyvendintas. Atsidėkodama Maskva Gottwaldą pasodino į prezidento kėdę. Gottwaldas Stalinui ištikimai tarnauja, stengdamasis įgyvendinti visus jo reikalavimus ir visiškai pamiršdamas Čekoslovakijos interesus.

TOGLIATTI — VIENAS IŠ GERIAUSIŲ STALINO PATIKĖTINIŲ

Palmiro Togliatti, Italijos komunistų vadas ir penktosios kolonos galva Italijoj, dabar eina 55 metus ir yra vienas iš pačių geriausių Stalino patikėtinių. Komunistas jis nuo mažens. Maskvoje išgyveno apie 19 metų ir baigė visokiausius komunistinius kursus. Togliatti neblogas oratorius, moka keletą kalbų, yra išsilavinęs ir tuo nemažai skiriasi nuo kitų komunistų vadų. Togliatti vidutinio ugio, stambaus kūno, karšto būdo ir kaip anglis juodais plaukais. Italijoj įsigalėjus fašistams, jis kurį laiką veikė slaptai. Vėliau atsidūrė Sovietų Sąjungoj, paskui jį matome Ispanijos pilietiniam kare, iš ten vėl vyksta į Sovietų Sąjungą, o po karo Stalino malone atgabenamas į Italiją.

Italijos komunistams rinkimus pralaimėjus buvo spėliota, kad Togliatti gali būti pakeistas. Po suruošto prieš jį pasikėsinimo pa aiškėjo, kad visi spėlijimai yra be pagrindo. Stalinas jam išreiškė visišką pasitikėjimą ir šmarkiai išbarė Italijos komunistus, kam jie neapsaugo savo vado.

Togliatti baisiausiai neapkenčia Vatikano ir Amerikos. Paskutiniuoju metu jo įtaka Italijoj pradeda mažėti, nes gerėja ekonominis gyvenimas, gi nykstant skurdui kartu nyksta ir melagystėm paremtas penktosios kolonos vado populiarumas.

(Bus daugiau)

Atominis amžius . . .

CHEMINĖ MEILĖ

Portugalų gydytoja dr. Yonge, remdamosi savo tyrimais, suskirstė žmones į 22 grupes pagal žmogaus kūne esančių medžiagų kiekį. Ji teigia, jog niekas kitas tik sudėdamosios medžiagos turį įtakos žmogaus asmenybės vystymuisi ir žmonių santykiams. Todėl nepatartina esą vesti „sieros vyrui" „fosforinę mergaitę". Vyrai ypač turį būti atsargūs su „nitrogeno" moterimis, nes jos esančios neištikimos ir linkusios į nuotykius. Visai kitoki esą „kalcijaus" žmonės. Jie mėgstą savo darbą, ramūs ir sėslūs. Šios rūšies moterys linkusios į storumą. Kam patinka lieknumas, tasai privalo rinktis „deguoninį" partnerį, kurie tarp kitko esą draugiškiai žmonės.

Menininkai daugiausia esą „natrijaus" žmonės. Ypatingai svarbi medžiaga esanti geležis. Visi avantiuristai ir nusikaltėliai jos visiškai maža savo kūne beturį. Gi cukrus esąs visų dvasiškai aukštai stovinčių žmonių pagrindinė medžiaga.

VIS TA NELAIMINGA BLOKADA . . .

Kadangi Berlyne dėl blokados trūksta kuro, tai Berlyno zoologijos sodo vadovybė nutarė šią žiemą pasiūti bezdžionėms švarkus, liemenes ir megztukus, nes neįmanoma jų narvus apkūrenti. Tik jie neišgalvoja dar, kaip šį klausimą išspręsti su drambliais, plėšriaisiais žvėrimis ir paukščiais.

IR TAIP KARTAIS ATSITINKA

Neseniai Argentinoje Barranquillos mieste, mirė visų gerbiama ponia Petrona Rodriguez. Nuliūdusi šeima laikraščiuose paskelbė tą liūdną žinią giminėm ir pažįstamiems, kviesdama atvykti į laidotuves. Tačiau antrą dieną, kai susirinkę giminės ir bičiuliai meldėsi už mirusiąją, lavonas staiga pakilo ir . . . pradėjo rėkti. Visi ten buvusieji, didžiausio siaubo apimti, išlakstė ir tik po kurio laiko atėję pažiūrėti įsitikino, kad ponia Petrona buvo dar gyva.

Italų spauda apie Lietuvos rezistencija

Roma. „Il Giornala della Sera", tris popietines laidas išleidžiąs Romos dienraštis, lapkričio 21 dienos numeriuose davė lietuvių laiško Popiežiui aprašymą su antraštėmis: **Viena maža tauta kovoje prieš sovietų dominavimą. LIETUVIŲ SKAUSMO ŠAUKSMAS POPIEŽIUI.** Laikraštis toliau rašo: „Po ištisų metų visokių nuotykių, pavojingame kelyje palikę kai kuriuos geriausius savo draugus, keli lietuviai partizanai galėjo pasiekti lietuvių valdžios tremyje būstinę ir atnešti Lietuvos Vyriausiam Išlaisvinimo Komitetui, pripažintam kaip vienintelei ir teisėtai Lietuvos Respublikos Atstovybei, lietuvių tautos skausmo ir priešinimosi šauksmą bei dokumentaciją kiečiausios herojiškos kovos, kurią prieškomunistiniai partizanai veda prieš sovietinį uzurpatorių. Dokumentus, kuriuos drąsusis partizanų dalinys pateikė politiniams vadovaujantiems sluoksniams, kuriuos sovietinė invazija yra privertusi palikti savo kraštą, sudaro: smulkus Generalinio Rezistencijos Prokuroro pranešimas apie nusikaltimus, įvykdytus okupacinių dalinių ir komunistų suorganizuotų vietinių „kvislingų", plati dokumentacija apie partizanų karinę ir sabotavimo veiklą, kuria lietuvių tauta atsako į masines deportacijas ir panaikinimą tautinių bei asmeninių laisvių, ir gale atsišaukimas, kurį šios kilniosios tautos katalikai yra adresavę Popiežiui. — Suprantamos karinio ir diplomatinio pobūdžio priežastys kliudo paskelbti pirmuosius du dokumentus. Tretysis, šiomis dienomis pateiktas į savo Aukštojo Adresato rankas, prasideda šiuo beviltišku kreipimusi . . . ir tt. Toliau duodama straipsnyje nemažai ištraukų iš mums žinomo Lietuvos katalikų laiško Pijui XII-jam. Paskui laikraštis rašo: „Labai liūdnos ir tragiškos problemos gula ant šių dienų pasaulio, tačiau lietuvių skausmo šauksmas neturi pranykti be atgarsio. Iki kol civilizuoti žmonės leis egzistuoti tokiai negailestingai diktatūrai, prieš kurią nieko nėra bandoma, kadangi Lietuva yra toli ir uždaryta, pavojus visų taikai ir laisvei nebus atitolintas. Mūsų tautos istorija mus moko, kad diktatūros dėl kituose kraštuose esančio indiferentiškumo ir agnosticizmo stiprėja iki, tapusios saugios ir išdidžios, neišsiveržia galingos ir nesulaikomos neapdairiųjų nesaugomuose laukuose. Pervėlus pabudimas daugybe kraujo ir aša-

PRANEŠIMAI

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Architekto Tomo J. Vizgirdos leidžiamos knygų serijos „Lithuania, Country and Nation" II tomas „Vilnius" — 62 puslapiai iliustruoto teksto ir 63 lapai Vilniaus vaizdų ir meno paminklų iliustracijų. Kaina 15 DM. Kreiptis: **„Aufbau"**, Fr. Herschelstr. 16, München 27, Germany, US-Zone.

GIEDROS SĄSIUVINIAI GERIAUSI

tautiniais puošniais viršeliais, labai gero popieriu: viena linija, dviem linijom, langeliais, gaidoms, paišybai; normalūs ir stori 40 lapų; specialiu užsakymu bet kokio dydžio ir storumo. **Sąsiuvinėliai užrašams, bloknotai** be linijų ir liniuoti bei langeliais, **tautiniai laiškai ir vokai,** dideli vokai, spec. papkės byloms ir korespondencijai, įvair. dydžio **pop. maišeliai.** Gaminama lietuvių rankomis. Kainos neaukštos.

Dar turime Pr. Razmino **„Girių ereliai"**, fragmentinė apysaka iš dabartinės Lietuvos, 2.20, Pr. Pauliukonio **„Vidurinių amžių istorija"**, vadovėlis gimnazijai pagal naują programą, Šviet. V-bos aprobuotas 3.—, P. Šležo ir Ig. Malinausko **„Lietuvos istorija"**, vadovėlis prad. mokyklai ir I kl. gimnacijai 2.—, Kun. A. Vaitiekaičio **„Bažnyčios Istorija"**, vadovėlis gimnazijai 2.— Tretieji ir ketvirtieji **„Žvilgsniai"**, J. Meko red. žurnalas po 1.20.

Galime tiekti mokykloms **alebastrinę kreidą,** darbeliams ir avio modeliams **klijus dekstriną.**

Netrukus išleisime mažiesiems J. Meko vertimą **„Aguoniniai pyragaičiai"** apysakėlę, iliustruota; J. Meko poezija **„Semeniškių idilės"** ir kt.

Siunčiame išpirktinai. Užsakymai išpildomi. Rašyti: Leidykla **„Giedra"** (16) **Kassel**-Oberzwehren.

K. DONELAIČIO „METAI"

Jau išspausdinta ir gruodžio mėn. pradžioje išeina iš spaudos lietuviška K. Donelaičio „Metų" laida su V. K. Jonyno iliustracijomis. Knyga atspausdinta kaip Lietuvoje dviem spalvom, didelio formato, gerame popieriuje ir kietai įrišta.

Ligi š. m. gruodžio 15 d. knygą papigintai gali užsiprenumeruoti:

1. Gimnazijų ir kitų lietuviškų mokyklų mokytojai ir mokiniai pagal direktoriaus patvirtintus sąrašus — po 8.— DM už egz.

2. eiliniai prenumeratoriai — po 12.— DM už egz.

Prenumerata užskaitoma pinigus prisiuntus iš anksto. Po gruodžio mėn. 15 d. prenumerata nebebus priimama. Iš anksto neužsiprenumeravusiems pavienio egz. kaina — 15.— DM. Persiuntimo išlaidos leidėjo. Kreiptis šiuo adresu: **V. K. Jonynas, (17b) Freiburg i. Br., Zasiusstr. 122.**

„ŽIBURIŲ" SKAITYTOJŲ ANGLIJOJE DĖMESIUI

Gerbiamųjų skaitytojų dėmesiui pranešame, kad mūsų ligšiolinis atstovas Anglijoje p. Justas Punkris dėl padaugėjusio darbo nuo ateinančių metų sausio mėn. 1d. „Žiburių" platintojo pareigų eiti nebegali.

Mums prašant, „Žiburių" atstovo pareigas sutiko eiti p. J. Dėdinas, gyv. Full Sutton Hostel, Stamford Bridge, Nr. York, England.

Visų mūsų gerb. skaitytojų maloniai prašome už šiuos metus atsiskaityti su p. Punkriu, gyv. Hightown Miners Hostel, Aketon Road, Castleford, England.

Prenumeratą ateinantiems metams prašome siųsti p. J. Dėdino adresu.

ADMINISTRACIJA

Bronė Gajauskaitė. Kartupių kaimo, ar žinantieji apie ją, maloniai prašomi pranešti jos antrašą K. Bagdonui šiuo antrašu: Oldenburg i Oldenburg DP Camp „Unterm Berg", Britische Zone Germany.

Pranešame giminėms ir pažįstamiems, kad š. m. lapkričio 25 d. rastas tragiškai miręs mūsų bendradarbis

PETRAS KAŽEMĖKAS,

sūnus Jono, gim. 1924 m. rugsėjo 30 d. Onuškio dv. Juodupės vl. Rokiškio apskr.

4060 Darbo Kuopa.

„Žiburiai" išeina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Antradienio ir ketvirtadienio laidos kaštuoja po 25 pfg. o šeštadienio — 30 pfg. Visų trijų laidų mėnesinė prenumerata DM 3.—, užsieniui DM 5.— Platintojams duodama 10% nuolaidos. Skelbimai, pranešimai, sveikinimai, užuojautos spausdinimas tik apmokėjus. Iki 10 petito eilučių mokama DM 4.—, už kiekvieną paeiliškomą asmenį DM 0.50.

„Žiburių" atstovas Anglijoje: Mr. Justas Punkris, Harley Miners Hostel Harley Nr. Rotherham Yorks.

Kanadoj: Mr. P. Piečaitis, 6668 Delorimier Ave., Montreal 36, Quebec.

„Žiburių" mėnesinė prenumerata Anglijoje — 3 šilingai, o Kanadoje ir JAV —3 doleriai metams.

Žiburiai

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

Ruhro klausimas skaldo Vakarus

PRANCŪZAI GRIEŽTAI NUSISTATĘ PRIEŠ ANGLŲ-AMERIKIEČIŲ PLANĄ PERDUOTI KRAŠTĄ VOKIEČIŲ PATIKĖKINIAMS

Šiuo metu, kai šešios Ruhro vietiniam sunaudojimui ir kontrolės klausimu suinteresuotos valstybės susirinko aptarti klausimo, kas turi kontroliuoti Ruhro anglies ir plieno pramonę, yra aišku, jog prancūzai nėra pilnai įsitikinę, kad jų interesai bus atitinkamai apsaugoti. Yra taip pat aišku, jog jie nėra nustoję vilties jeigu ne gauti nuosavybėn Ruhro anglies kaskylas ir fabrikus, tai bent teisę valdyti patikėtinio teisėmis. Prancūzai aiškina, anot „New York Times", jog tik tokiu būdu Prancūzijos ir kitų Vokietijos kaimynų interesai bus patenkinamai apsaugoti.

PRANCŪZIJOS LAIKYSENA ŠIUO KLAUSIMU

Prancūzija šiuo klausimu yra tos nuomonės, jog Ruhro krašto sunkiąją pramonę negalima atiduoti vokiečių nuosavybėn, bet tas reikalas turi būti nuspręstas suinteresuotų valstybių taikos konferencijoj arba panašiose derybose. Prancūzai mano, jog tokio svarbaus reikalo atidavimas į vokiečių rankas padaro beverčius Amerikos ir Anglijos užtikrinimus, kad tie, kurie buvo Hitlerio padėjėjais nacių agresijos metu, daugiau prie valdymo negrįš.

Prancūzai be abejo buvo informuoti, bet su jais buvo nesitarta prieš Amerikos ir Anglijos nutarimo paskelbimą. JAV ir Didžioji Britanija laikosi tos nuomonės, jog Ruhro krašto kontrolės klausimas buvo išspręstas Londono konferencijoj šį pavasarį ir negali būti daugiau keliamas.

Konferencijoj buvo priimtas kontrolės planas, kuriame numatyta sukurti tarptautinį kontrolės organą. **Amerika, Anglija, Prancūzija ir Vokietija turėtų jame po tris balsus, o Olandija, Belgija ir Luksemburgas po vieną.** Anglija ir Amerika, būdamos daugiausia atsakingos už tą Vokietijos dalį, kurioje yra ir Ruhro kraštas, gali atstovauti vokiečių patikėtinius ir naudotis jų balsais.

KONTROLĖS VYKDYMAS

Minėto organo, kuriame daugumą balsų turi anglai, amerikiečiai ir jų paskirtieji vokiečiai, atsakomybėje yra Ruhro krašto anglies, kokso ir plieno paskirstymas eksportui sąryšyje su Marshallio plano valstybių programomis. Paskutinėmis žiniomis, anglai ir amerikiečiai pakvietė ir prancūzus lygiateisiais nariais dalyvauti Ruhro krašto kontrolėje. Nutarimai yra daromi balsų dauguma. Pagal sutarties 7 straipsnį Tarptautinė Kontrolės Taryba savo veikimo laiku turi teisę: 1. tikrinti Ruhro anglies, plieno ir kokso produkciją, paskirstymą ir sunaudojimą, 2. reikalauti papildomų pranešimų, kada tik reikalinga, 3. prašyti informacijų apie anglies, kokso ir plieno atsargas iš kitų šaltinių, kurie yra ne Ruhro krašte.

VAKARAI NESUTARIA

Apskritai tiek visos Vokietijos reikalu, tiek Ruhro klausimu Vakarai daug kur nesutaria. Ir paskutinėje Londone konferencijoje nesutariama, pav. kokios yra Ruhro krašto ribos. Prancūzai siūlo prie Ruhro krašto priskirti ir plotus į rytus nuo Reino, įskaitant taip pat Kölno ir Aacheno anglių laukus. Anglai ir amerikiečiai laikosi nuomonės, jog Ruhro kraštas yra tai, ką vokiečai vadina Ruhr Gebiet.

Nesutariama ir dėl vakarinių zonų valdymo po įkūrimo Vakarų Vokietijos vyriausybės. Yra diskutuojamas klausimas, ar kiekviena valstybė skirs atskirą komisiją savo zonai kontroliuoti.

Skiriasi Vakarų valstybių nuomonės ir apskritai dėl Vokietijos ateities. Amerika su Anglija palaipsniui keičia savo laikyseną Vokietijos atžvilgiu teigiama linkme, tuo tarpu Prancūzija laikosi senos tezės, jog Vokietiją reikia visiškai parblokšti. „New York Times" rašo: „Tautai, kuri per nepilną šimtmetį buvo tris kartus užpulta, tokia laikysena yra visai suprantama, tačiau ji atrodo nereali anglams ir amerikiečiams."

Tačiau viena yra aišku, jog be Vokietijos produkcijos nėra daug vilčių, kad Marshallio planas pasiektų savo tikslą — Vakarų Europos ekonominio savarankumo atstatymą. Antra vertus be Prancūzijos bendradarbiavimo Vokietija negalės pilnai prisidėti prie to atstatymo.

Konsulatams įteiktais dokumentais galima pasinaudoti

NUMATOMA GREITESNIS IŠVYKIMAS Į J.A.V. NEŠČIOMS MOTERIMS IR KŪDIKIAMS.

1.

Daromi pasirengimai gabenti į JAV tas šeimas, kuriose yra moterų šeštam neštumo mėnesy arba kūdikių iki šešių mėnesių amžiaus. Neščios moterys ir minėto amžiaus kūdikiai bus vežami lėktuvais, nes jie į laivus nepriimami. Šiuo patvarkymu norima sudaryti sąlygas išvykti neščioms moterims ir kūdikiams į JAV, kad dėl laukiamo gimdymo ar turimo kūdikio, nereiktų tų šeimų emigracijos atidėti iki vienerių metų.

2.

Šiuo metu yra susidarę galimumai pervežti į JAV didesnį skaičių emigruojančių. Todėl emigraciniai dokumentai, kurie į Europą ateina iš D.P. Komisijos Vašingtone jau patvirtinti, visi gauna eigą, neatsižvelgiant į jokius pirmumus, numatytus emigraciniam įstatyme (biliuj). Tuo būdu dabar nežiūrima nė pirmumo, numatomo teikti amerikiečių giminėms. Tačiau tie pirmumai, o taip pat ir giminystės, nėra panaikinti ir, reikia manyti, jog ateity, į juos bus atsižvelgta. Kokie bus reikalingi atlikti formalumai tiems, kurių darbo ir buto garantijose nepažymėta giminystės su Amerikos gyventojais, kad būtų galima pasinaudoti giminystės pirmumu, kol kas dar nenustatyta, nes iš viso to pirmumo dabar dar netenka taikyti. Paaiškėjus, kuriuo būdu reikės įrodyti, kad turima giminių, bus pranešta vėliau.

3.

Tie tremtiniai, kurie yra anksčiau užvedę savo emigracines bylas JAV konsulatuose ir įteikę bet kuriuos savo dokumentus, reikalui esant tais dokumentais galės pasinaudoti. Visi konsulatuose buvę emigraciniai dokumentai perduodami atitinkamai pereinamajai stovyklai. Tremtinių, gyvenančių IRO 3, 4, 5, 6 ir 7 Areajų ribose emigraciniai dokumentai yra perduoti pereinamos stovyklos selektoriams. Todėl, kai iš emigruojančio tremtinio pareikalaujama pristatyti dokumentus, kuriuos jis jau anksčiau yra pristatęs į konsulatą, užtektų pranešti, kada ir kuriam konsulatui tuos dokumentus tremtinys yra įteikęs. Patartina nurodyti ir JAV konsulate turėtos emigracinės bylos Nr., jei jis yra žinomas.

BALF-o Įstaiga Europoje.

Per maza kvalifikuotu DP

Vašingtonas. Kongreso atstovas Ed. Gossett pareiškė, kad jis abejojąs, ar galėsią būti rasti pakankamą kvalifikuotų DP skaičių, kad galėtų užpildyti 205.000 naujai priimto įstatymo kvotą.

Jis nesenai grįžo iš kelionės po Europą ir aplankė keletą didelių stovyklų Vokietijoje. Savo pasikalbėjimo metu atstovas pareiškė: „Aš neabejoju, kad įstatyme numatytas skaičius bus priimtas. Mano nuomone, galima suabejoti, kad **mažai iš šių 205.000 pilnai atitiks įvažiavimo reikalavimus,** kaip aš juos suprantu".

Atstovas Gossett yra žinomas kaip vienas iš tų kongresmanų, kurie DP įsileidimui į Ameriką priešinosi. Ir sugrįžęs iš Europos, atstovas spaudai pareiškė, kad DP nenori grįžti namo todėl, kad stovyklose **turį lengvesnį gyvenimą ir nereikią taip sunkiai dirbti,** kaip reiktų dirbti grįžus į gimtuosius kraštus.

Gossett Europoje važinėjosi visą mėnesį su kitais keturiais Kongreso nariais: J. Frank Wilson, Omar Burseson, Olin Teague ir Lauris C. Battle. Visi priklauso demokratų partijai.

Atstovas Wilsonas nepagailėjo ir gerų žodžių išvietintųjų adresu. Aplankęs vieną stovyklą, jis pareiškė: **„Jie yra puikiai atrodantys žmonės ir aš manau jie bus geras įnašas JAV".**

PADIDINS DP KVOTĄ?

Vašingtonas. Laukiama, kad prez. Trumanas paprašys kongresą praplėsti priimtąjį DP imigracijos įstatymą, padidinant kvotą iš 205.000 asmenų į 400.000 asmenų per 4 metus. Taip pat prezidentas manąs paprašyti kongreso padidinti žydų tautybės asmenų kvotą, nes dabartiniu imigraciniu įstatymu žydai esą nuskriausti.

MĖSOS APDIRBIMO SPECIALISTŲ BEI KONDITERIŲ ŽINIAI

Dirbusiems mėsos pramonėje Lietuvoje ir konditeriams gali būti proga geromis sąlygomis išvykti į Kolumbiją su šeimomis ir ten gauti savo srityje darbo.

Norintieji ta numatoma proga pasinaudoti visi buvę „Maisto" bei privačių mėsos įmonių, dešrų ir konservų meisteriai, jų padėjėjai ir kiti tos srities specialistai, o taip pat ir konditeriai kviečiami užsiregisruoti šiuo adresu: BALF, 14b. Reutlingen, Lederstr. 94.

Pradžiai yra reikalingos šios žinios: vardas, pavardė, gimimo data, šeimos sudėtis, kur, kiek laiko, kokios rūšies darbą dirbo, kokius turi specialybės įrodymus bei atestacijas ir dabartinis adresas.

Suinteresuotieji apie galimumus ir sąlygas bus plačiau painformuoti.

BALFo Įkurdinimo Skyrius Reutlingene

Trumpai iš visur

Paryžius. JT visumos suvažiavimo politinėj komisijoj Višinskis pareiškė, jog veto teisę įvesti į JT konstituciją pasiūlęs ne kas kitas, o prezidentas Rooseveltas.

Vašingtonas. Tuoj po prezidento rinkimų buvo paskiidę gandų apie JAV ministerių kabineto pertvarkymą. Tačiau gruodžio žd. spaudos konferencijoje prezidentas Trumanas pareiškė, jog jokio pasikeitimo vyriausybėje nenumatoma. Jis pabrėžė, jog ir Marshallis su Forrestaliu taip pat pasilieka kabineta.

Vašingtonas. UP pranešimu JAV užsienio reik. ministerija pasiuntė ypatingai griežtą notą Vengrijos užs. reik. ministerijai ryšium su dviejų Amerikos piliečių turtų konfiskavimu. Kaip pranešama, nota yra pati griežčiausta iš pasiųstų Rytų valstybėms.

Maskva. Sovietų laikraštis „Raudonasis laivynas" pareiškė, jog Amerika norėjo japonus įtraukti į savo agresinius planus prieš Aziją ir ypačiai prieš Sovietų Sąjungą.

Berlynas. Amerikos karo ministeris Kenneth Royall numatė šį mėnesį lankytis Vokietijoje.

Vašingtonas. Gen. Einsenhoweris, dabartinis Columbijos universiteto rektoriaus šiuo metu veda slaptus pasitarimus su vadovaujančiais Amerikos kariuomenės asmenimis.

Vašingtonas. Nors nėra tikrų žinių, ar JAV gynybos ministeris Forrestalis liks ir toliau kabinete, tačiau, jei jis iš savo vietos pasitrauktų, manoma, jog jam bus pasiūlyta vadovauti Teksaso Kompanijai.

Vašingtonas. DP komisijos Vašingtone narys M. O'Connor spaudos konferencijoj pareiškė, jog jis mano, kad nuo ateinančių metų gegužės mėn. į Ameriką kiekvieną mėnesį išplauks po 10.000 asmenų. Toliau jis pareiškė, jog tūkstančiai centrinės Amerikos ūkininkų yra pasitūlę komisijai darbą ir butą naujiems imigrantams, kuriuos jie nori gauti kaip žemės ūkio darbininkus.

Atėnai. Graikija pradėjo gauti ERP plane numatytą paramą, kurią naudoja karui su komunistais vesti. Kaip koordinacijos ministerija pranešė, Graikija prašė Amerikos ją dar paremti kovoje su sukilėliais, paskiriant jai kas mėnesį nuo 3 mil. iki 3,75 mil. dolerių paskolą.

BERLYNAS SPAUDOS PUSLAPIUOSE

Paskutiniai įvykiai Berlyne įvairiai yra komentuojami ir pasaulio spaudoje.

Anglų liberalų **„News Cronicle"**, rašydamas apie Berlyno sunkumus, sako: „Jei sovietai galvoja šiais savo darbais iškraustyti vakariečius iš Berlyno, tai jie smarkiai klysta. Gi konservatorių „Daily Telegraph" ragina vakariečius nesutikti su jokiu apgaulingu kompromisu."

„New Yorks Times" nuomone, sovietai savo veiksmais Berlyne paverčia niekais neutraliųjų ST narių pastangas šiam klausimui išspręsti. „New York Herald Tribune" sovietų elgesį charakterizuoja kaip žingsnį į dar didesnį Rytų ir Vakarų skilimą.

Visai kitokiu tonu Berlyno įvykius komentuoja **„Prawda"** ir kiti Maskvos dienraščiai. Jų nuomone, „demokratinis" laikinasis Berlyno magistratas kaip tik bus tas organas, kuris pareiks Berlyno gyventojų valią ir patenkins jų reikalavimus.

Berlynas. Sovietų vyr. karinės vadovybės Vokietijoje šefas maršalas Sokolovskis savo rašte Vakarų kariniams gubernatoriams Berlyne vykstančius savivaldybės rinkimus pavadino „pavojingais reiškiniais".

Berlynas. Berlyno „Der Tag" rašo, jog sovietų komendantūra Berlyne uždraudė kai kurias kalėdines apeigas. Tarp kitko uždrausta giedoti ir žinomoji giesmė „Stille Nacht".

Sovietų pavergtų tautų laisvųjų žurnalistų kongresas Paryžiuj

Lapkričio 27 d. Paryžiuj prasidėjo pirmasis Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvosios spaudos kongresas. Mintis tokį kongresą sušaukti buvo kilusi įvairiose šio Europos regiono tautų žurnalistų grupėse, esančiose Vakarų Europoje, bet daugiausia iniciatyvos čia parodė lenkų žurnalistai, kurių centras yra Londone. Kongresui sušaukti Paryžiuj buvo iš įvairių tautybių sudarytas organizacinis komitetas, kurio pirm. buvo F. Chrzarnowski (lenkas). Pats kongresas taip pat vyko Lenkų Buv. Karių Namuose.

Kongreso tikslas - įkurti organizaciją, kuri apjungtų pabėgusius iš Sovietų Rusijos pavergtų tautų žurnalistus ir prisidėtų prie kovos už šių tautų išlaisvinimą.

Į Kongresą atvyko ir dalyvavo didesnės ar mažesnės delegacijos šių tautų: **lietuvių, latvių, lenkų, gudų, ukrainiečių, vengrų, jugoslavų, čekų, slovakų, rumunų, bulgarų, kazokų,** viso 12 tautų su apie 70 delegatų. Gaila, kad šiame kongrese estai buvo visai neatstovaujami — niekas iš jų neatvyko iš kitų kraštų, nei Paryžiuj neatsiradė, kuris galėtų juos atstovauti. Latvius atstovavo vienas žurnalistas, atvykęs iš Vokietijos . Lietuvių delegaciją sudarė 9 asmens, iš kurių vienas atvykęs iš Vokietijos („Žib." red. J. Vitėnas) ir 8 iš Paryžiaus. Iš Anglijos, nors buvo laukta, neatvyko nė vienas lietuvis žurnalistas. Lietuvių delegacijai vadovavo p. Lanskoronskis.

Lenkai, norėdami paremti žurnalistų iš Vokietijos šiame kongrese dalyvavimą, sutiko apmokėti kelionę ir duoti išlaikymą lietuvių, latvių, estų, gudų, ukrainiečių ir jugoslavų vienam atstovui. Iš viso iš Vokietijos į kongresą atvyko apie 15 asmenų. Taip pat nemažas skaičius buvo atvykęs ir iš Anglijoj gyvenančių minėtų tautų žurnalistų.

Kongreso atidarymo išvakarėse įvyko susipažinimo pobūvis, kuriame atvykusių delegacijų nariai turėjo keletą valandų gražaus laiko susipažinti ir pasitarti.

Į kongreso atidarymą atsilankė Lietuvos atstovas **St. Bačkis** ir Latvijos — **K. Berends.** Kongreso prezidiuman buvo išrinkti: Stronsky (lenkas), Liepa (latvis) ir Radovanovič (jugoslavas). Po to ėjo sveikinimai. Baltų vardu sveikino Lanskoronskis. Latvis Liepa tik keliais žodžiais tepapildė lietuvio sveikinimus. Po to buvo sudarytos 5 komisijos, į kurias kiekviena tautybė delegavo po 1—2 savo atstovus. Lietuviai kiekvienoj komisijoj turėjo beveik po 2 atstovus. Sudarant komisijų vadovybes, J. Vitėnas buvo išrinktas organizacinės komisijos sekretorium, Navakienė statuto komisijoj buvo numatyta pranešėja. Buvo stengiamasi, kad kiekviena tautinė grupė komisijose būtų vienodai reprezentuota. Po prezidiumo sudarymo Wierzbianski (lenkas) padarė pranešimą apie kongreso tikslus bei būsimos Laisvųjų Žurnalistų Federacijos pagrindus. Tuo buvo baigtas pirmas Kongreso plenumo posėdis, ir prasidėjo darbas komisijose. (B. d.).